
СТИМУЛЮЮЧІ ТА СТРИМУЮЧІ ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ЗАЛУЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО СПОРТИВНОЇ АНІМАЦІЇ У МІСЬКИХ ПАРКАХ

Любомир Пасічняк

Аннотація. *Определено содержание анимационной деятельности в условиях городского парка. Охарактеризованы стимулирующие и сдерживающие факторы влияния на привлечения к спортивной анимации в городских парках. Подчеркнута актуальность и перспективность развития спортивной анимации в условиях городского парка.*

Ключевые слова: *спортивная анимация, досуг, рекреационная деятельность, городские парки.*

Abstract. *In the article the matter of animation activity is defined, the world experience of organizing animation activity in a city park is researched. The stimulating and restraining factors of influence on public involvement in sports animation in city parks are determined. They denoted the actuality and perspective of developing sports animation in a city park.*

Keywords: *sports animation, leisure, recreational activity, city parks.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку українського суспільства з огляду на загострення економічних, соціальних та екологічних проблем все більшої актуальності набуває формування здоров'я окремої людини та соціуму. Інтенсифікація суспільно-економічних відносин стає для особи значним викликом, що призводить до зростання фізичних, розумових та нервово-психічних навантажень. Це породжує цілий спектр потреб, реалізацію яких забезпечує оздоровчо-рекреаційна діяльність.

Значення оздоровчо-рекреаційної рухової активності в наш час важко переоцінити, оскільки провідним її завданням є протистояння гіподинамії, що з кожним роком зростає серед населення. Гіподинамія стала визначальним чинником збільшення хронічних захворювань та передчасної смертності населення [3, 6].

В усіх сферах життєдіяльності все більше людей перебуває у закритому приміщенні, що призводить до зростання специфічних захворювань, пов'язаних з порушенням природної рівноваги між затратами життєвих сил та їх відновленням. У зв'язку з цим населення все частіше тривало перебуває в умовах природного середовища (парки, гори, ліси, водне середовище тощо) з метою відновлення, оздоровлення та стимулювання зростання працездатності. Проте проведення дозвілля у цих місцях максимально наближено до стану абсолютного спокою. Лише третина населення України регулярно займається руховою активністю [4].

Зв'язок рухової активності з характером навколишнього середовища є очевидним [12, 13]. У цьому контексті міські парки як суб'єкти сфери дозвілля є найбільш доступними для щоденного

проведення дозвілля усіх верств населення. Однак наявний комплекс рекреаційних послуг у міських парках незавжди відповідає специфічним рекреаційним потребам особи.

Отже, основним завданням політики органів місцевого самоврядування є забезпечення належних та привабливих умов для занять руховою активністю у місцях масового відпочинку.

В Наказі Президента України від 9 лютого 2016 р. № 42 «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 р. «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» зазначається, що метою цієї стратегії є формування у суспільстві умов для оздоровчої рухової активності та здорового способу життя для формування здоров'я громадян як найвищої соціальної цінності в державі. Серед завдань, які необхідно вирішити для досягнення зазначеної мети, у місцях масового відпочинку населення виділено: формування інфраструктури сучасних і привабливих спортивних споруд, що мають бути легко доступні для різних верств населення; збільшення кількості загальнодоступних спортивних заходів для активного сімейного відпочинку; удосконалення міського планування в частині створення місць для активного відпочинку (зокрема парків для рухової активності та спорту на свіжому повітрі) [10].

Аналіз практики розвитку оздоровчо-рекреаційної рухової активності переконує, що така активність задля формування здоров'я людини та покращення якості її життя має бути організованою, тобто відрізнятися плановістю та певним порядком її реалізації для досягнення визначеної мети [1, 7].

На основі аналізу наукової літератури та практики нами сформовано наукову гіпотезу про те, що в сучасних умовах ефективнішим засобом залучення населення до оздоровчо-рекреаційної діяльності у міському парку є надання анімаційних послуг. Такий вид рекреаційної діяльності дозволить викликати позитивні емоції, відчуття задоволення від відпочинку, збільшити рівень рухової активності та сформувані бажання повернутися та знову виконувати фізичні вправи.

Отже, розробка інноваційних напрямів та технологій залучення населення до активного відпочинку в умовах міського парку є актуальним завданням сучасної наукової галузі з фізичного виховання і спорту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наш час ставлення людей до відпочинку трансформувалося від неусвідомленої до усвідомленої потреби. Встановлено, що усвідомлення рекреаційних потреб населення та формування бажання відпочивати «по-новому» призводить до створення оптимальних умов та пошуку різноманітних послуг, які б могли поживити процес дозвоільно-рекреаційної діяльності. У цьому сенсі, міські органи влади намагаються облаштувати пішохідні та велосипедні доріжки, рекреаційні зони, парки відпочинку та інші місця для активного дозвілля населення. Спортивні споруди та місця масового відпочинку використовуються відповідно до концепції та принципів «Спорт для всіх» [3].

У результаті проведених спеціальних досліджень встановлено, що резерви підвищення рівня залученості різних груп населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності в умовах міського парку полягають у потребі облаштування загальнодоступних спортивних майданчиків багатофункціонального використання, пунктів прокату спортивного інвентарю, організації роботи груп активного відпочинку за інтересами, відповідному сприятливому працівників парку та волонтерів, у тому числі спортивних аніматорів [8].

На думку науковців, безпосередньо розробку та здійснення спеціальних програм проведення вільного часу забезпечує анімаційна діяльність, яка набирає значних масштабів у нашій країні [2, 5, 11].

У сучасному просторі поняття «анімація» визначається за формулою «3 D»: delassiment «розслаблення» – divertissement «розвага» – developpement «розвиток», яка передбачає фізичне відновлення людини (розслаблення) через переживання радості та задоволення (розвага), а також задоволення потреб (розвиток) [11].

Поступове збільшення обсягу вільного часу населення сприяє розвитку анімаційної діяльності. Зарубіжний досвід показує, що система організації дозвілля найбільше розвинена у США, Канаді, країнах Західної Європи (Франція, Німеччи-

на, Австрія, Данія, Бельгія, Нідерланди). Проте значного поширення набула туристична та готельна анімація, яка є найбільш розвиненою у курортних зонах. При цьому, особлива роль належить організації дозвілля відпочивальників: ігровим заходам, активним змаганням, різним шоу і святкам тощо. Отже, за твердженнями науковців, основним завданням анімації є поживлення, «одухотворення» відпочинку та отримання безпосередніх вражень від особистої участі у заходах [2, 5, 11].

Спортивна анімація є одним з ефективних засобів залучення населення до активного відпочинку, що є в основі здорового способу життя. Особливе значення у комплексі заходів, спрямованих на розвагу, приділяється різним спортивним заняттям, змаганням, конкурсам, рухливим іграм тощо [2]. Важливою формою анімаційної діяльності є робота у міських парках відпочинку. Вона спрямована на залучення різних категорій населення до рухової активності у певному рекреаційному просторі.

В Україні у своєму розвитку анімаційна діяльність спирається на досвід розвинених держав. Зарубіжна практика засвідчує, що кожна держава прагне до створення та розвитку умов для відпочинку, лікування, відновлення працездатності власних громадян. Завдяки роботі відповідних організацій у різних країнах світу – Національної асоціації парків та рекреації (США), Національного фонду рекреації й туризму (США), Інституту управління у сфері дозвілля та розваг (Велика Британія), Фонду парків та рекреації (Японія) та інших – активно вивчаються проблеми паркового середовища. У свою чергу, вони виконують значну інформаційну, методичну та наукову роботу з питань дозвілля, утримують центри для підвищення кваліфікації фахівців дозвіллевої сфери, співпрацюють із рекреаційними та дозвіллевими закладами різних країн світу [9].

Спеціалізовані видання («Parks and Recreation», «Amusement Business», «Amusement Technologie u. Managemment» та ін.) висвітлюють питання взаємозв'язку між відвідувачами парку та природним середовищем, матеріально-технічного оснащення, надання послуг різним соціально-демографічним групам населення та організації рекреаційної роботи в парках [9, 14].

Поєднання умов для рекреації перетворюються у потужні комплекси відпочинку – створюються спортивні парки, які обладнано спортивними та танцювальними майданчиками, спортивними полями, велодоріжками, стежками здоров'я, спеціальними територіями для занять руховою активністю, пунктами прокату спортивного інвентарю та обладнання тощо.

В різних країнах має місце значне розмаїття програм спортивної анімації. Деякі з них цілком

можуть бути запозичені нашими рекреаційними осередками. Наприклад, в парках Китаю, Японії та Індії застосовують ізометричні фізичні вправи та вправи у сповільнених рухах з концентрацією уваги (асани). Цю форму рухової активності запозичили США та Канада. У Шрі-Ланці щонеділі влаштовуються фестивалі «Танці Сходу», де всі бажаючі можуть пройти курс навчання мистецтва східного танцю. У Росії найбільш традиційні форми анімації – ігри в сніжки, «Лицарський турнір», «Гладіаторські бої», проведення екстремальних ігор «Останній герой», «Безлюдний острів», які включають їзду верхи, метання списів, стрільбу з лука, піднімання ваги, бій на мечях, проходження імпровізованої середньовічної смуги перешкод тощо.

Парки атракціонів у Голандії, Іспанії, Німеччині, Швеції, Китаї втілюють концепцію відпочинку як участі у різноманітних атракціонах, які мають на меті оздоровити людину, забезпечити цікавий відпочинок, розвинути кмітливість, спритність, витримку, вміння орієнтуватися на місцевості з перешкодами, координацію рухів, швидкість реакції, інтуїцію. Ефективність роботи парків визначається системністю їх роботи, зовнішньою привабливістю, систематичним удосконаленням, попитом серед відвідувачів [9].

В Україні анімаційні послуги поступово починають пропонувати міські парки Києва, Львова, Рівного, Тернополя, Дніпропетровська. Відвідувачам пропонуються «ранкові руханки» із чемпіонами, навчання танцям, орієнтування на місцевості, подолання смуг перешкод та переправ тощо. Але, на жаль, більшість цих послуг є одноразовими та стандартними, не вирізняються з-поміж інших і не викликають жвавого зацікавлення у відвідувачів.

Отже, на основі опрацювання спеціальної літератури та інформаційних джерел постає потреба у вивченні питань усвідомлення відвідувачами міського парку важливості впровадження спортивної анімації у процес власного дозвілля.

Мета дослідження – виявити чинники, які стимулюють та стримують впливають на залучення населення до спортивної анімації у міських парках.

Методи та організація дослідження. Для досягнення поставленої мети застосовано такі методи дослідження: теоретичні методи, зокрема аналіз наукової літератури і офіційних документів, метод зіставлення та метод системного аналізу. Серед емпіричних методів використано опитування (анкетування) та експертну оцінку. Математична обробка результатів дослідження виконувалась за допомогою статистичних методів та комп'ютерних технологій.

До участі в опитуванні були залучені пересічні громадяни різного віку, статі та соціального ста-

тусу – відвідувачі місць масового відпочинку в м. Івано-Франківськ (689 осіб) та група експертів (28 осіб).

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз результатів дослідження дозволив визначити основні аспекти розвитку та впровадження спортивної анімації в умовах міського парку.

Аналізуючи отримані в ході дослідження дані, можна зробити такі узагальнення. Визначаючи важливість анімаційних програм, думки респондентів розділились наступним чином: серед опитаного контингенту більша половина (53,8 %) не усвідомлює значення програм спортивної анімації та їхню доцільність у проведенні дозвілля через низький рівень обізнаності та мотивації до оздоровчо-рекреаційної рухової активної. Однак 46,2 % респондентів вказали на необхідність впровадження згаданих програм та визнають їх актуальність в сучасних умовах.

Також привертає увагу те, що абсолютна більшість респондентів (84,2 %) у своєму дозвіллі не використовують анімаційні послуги і це явище здебільшого пов'язане із незнанням того, що являє собою анімаційна діяльність. Водночас незначна частина опитаних (15,8 %) використовують анімаційні послуги при цьому перевагу надають готельній, туристичній та дитячій анімації.

Основним стримуючим чинником впливу на залучення населення до спортивної анімації є низький рівень відповідної пропаганди та реклами, що відмічає значна кількість опитаних – 60,8 %. В свою чергу, троє з чотирьох опитаних (75,0 %) вказують на відсутність спортивної анімації в їхньому місті, а кожен четвертий – не знає чи такі заходи взагалі проводяться. Також у своїх відповідях респонденти вказують на основні причини відповідного ставлення. На перше місце вони ставлять стан здоров'я, рівень доходів та низький рівень культури здоров'я. Другорядними причинами є брак часу, місце розташування міського парку, невміння організувати власне дозвілля, відсутність мотивації та патерналістичні настрої.

Ефективність анімаційної діяльності у парковому середовищі обумовлено умовами та способами її організації. Більша половина (66,8 %) респондентів вважають, що в міському парку є всі необхідні умови для впровадження програм спортивної анімації. Однак 18,3 % опитаних вказують, що паркового ресурсу недостатньо для цього, при цьому 14,9 % не змогли визначитися із відповіддю.

Низький рівень організації спортивної анімації у міському парку, на думку учасників опитування, зумовлений відсутністю кваліфікованих кадрів (43,8 %), економічною ситуацією в країні (21,7 %), недостатньою кількістю простірних загальнодоступних споруд (17,6 %), відсутністю пунктів прокату спортивного інвентарю (12,5 %)

та низьким рівнем методичного забезпечення (4,4 %).

Ранжування стимулюючих чинників пожвавлення дозвілля населення та активне залучення їх до програм спортивної інформації виявило, що одним із важливих чинників є інформованість про подібні заходи через засоби масової інформації, про що задекларували половина опитаних (50,0 %). Наступним сприятливим чинником є усвідомлення таких потреб – бажання бути здоровим (49,2 %), потреба у зниженні фізичного та психологічного напруження (41,7 %), потреба у руховій активності (38,8 %) та досягнення належного фізичного стану (28,9 %). Також до спонукальних чинників 24,2 % респондента відносять рівень задоволення від отриманих послуг, потребу – 20,8 і 20,6 % у спілкуванні та поради друзів – відповідно. Не менш важливе значення можуть мати приклад відомих спортсменів (9,6 %), рівень добробуту (6,8 %) та особливі події (2,3 %).

На думку респондентів, рівень зацікавленості та залучення буде більшим за умови включення до програм спортивної анімації оздоровчих видів гімнастики, оздоровчої ходьби та бігу, інноваційних видів рухової активності, рекреаційних, народних та спортивних ігор, танців та елементів активного туризму.

Поряд із думкою пересічних громадян нами було враховано думку експертів.

Результати проведеного опитування засвідчують, що думка експертної групи була достатньо однозначною і з багатьох позицій збігалась із думкою населення. Результати опитування дозволяють чітко визначити ряд чинників, що обумовлюють організаційні особливості реалізації спортивної анімації в умовах міського парку.

Визначаючи ефективність роботи в державі щодо залучення населення до спортивної анімації більша половина (92,9 %) експертів оцінюють цю роботу як неефективну. Однак невелика частка опитаних (7,1 %) вважають цю роботу швидше ефективною ніж неефективною.

Активні форми проведення дозвілля у міському парку більшою половиною експертної групи (57,2 %) визначаються як непопулярні та малопопулярні. Разом із цим 42,8 % експертів вважають, що вище зазначені форми є доступними та популярними серед населення.

На важливість впровадження програм спортивної анімації в умовах міського парку вказала абсолютна більшість експертів, частка яких становила 92,8 %. Вони притримуються думки, що проведення цих заходів є важливою та вкрай необхідною умовою для максимального залучення населення до оздоровчо-рекреаційної рухової активності та формування здоров'я. У цьому відношенні експертні оцінки з вказаного питання збігаються з ре-

зультатами масового опитування. Однак серед населення більша частка, ніж серед експертів, осіб, для яких ця можливість є в цілому неважливою (5,8 %, порівняно з 3,6 %).

Оцінюючи стан організації спортивної анімації у міському парку фахівці констатують незадовільний стан цієї діяльності. Зокрема 53,6 % опитаних оцінюють таку ситуацію як незадовільну. Кожен четвертий вважає, що ця робота відповідає задовільному рівню та 3,6 % оцінюють її як позитивну, а майже п'ята частина (17,8 %) не змогли реально оцінити ситуацію. Щодо до цього думка експертної групи збігається із думкою населення, проте останні (75,0 %) є більш категоричними.

У результаті здійсненого дослідження виявлено, що низька організація спортивної анімації в умовах міського парку залежить від таких чинників: економічна ситуація в країні, матеріально-технічне, методичне та кадрове забезпечення. Загалом із вказаних позицій думка кваліфікованих фахівців збігається із думкою населення. Майже усі експерти вважають, що визначальним чинником тут є недостатнє фінансування місцевих центрів фізичного здоров'я населення «Спорту для всіх», а відвідувачі місць масового відпочинку населення перше місце з цього питання відвели недостатньому кадровому забезпеченню відповідної роботи.

Серед чинників, які обумовлюють пасивне ставлення населення до спортивної анімації у міських парках, слід відзначити, що між двома рядами оцінок (рівень пропаганди і реклами та рівень доходів) існує певний зв'язок, що підтверджується збігом поглядів експертів і населення на це питання. Проте можна відзначити, що відносно ряду чинників, оцінки експертів і населення помітно різняться. Наприклад, експерти дещо менше оцінюють дезорганізуючий вплив таких чинників, як патерналістичні настрої, стан здоров'я, відсутність вільного часу, а місце розташування парку взагалі не відносять до складу чинників, але водночас вони вище оцінюють роль таких чинників, як невміння організувати власне дозвілля, низький рівень культури здоров'я та відсутність стимулів.

Серед першочергових заходів, які необхідно здійснювати для підвищення рівня залучення різних груп населення до спортивної анімації у міських парках, експерти вказують на необхідність здійснити «інформаційну атаку», збільшити фінансові асигнування для міського та обласного центру «Спорт для всіх», покращити кадровий, матеріально-технічний та методичний ресурси, застосовувати стимулюючі чинники та залучати до цієї роботи відповідні суб'єкти міського та обласного рівнів. При цьому найбільшою мірою мають сприяти обласні та міські центри фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх», органи виконавчої влади та молодіжні організації.

Висновки:

1. Аналіз зарубіжної та вітчизняної наукової літератури, передової практики рекреаційної діяльності у міських парках засвідчує, що в багатьох країнах паркове середовище є важливим осередком для проведення активного дозвілля різних верств населення.

2. Спортивна анімація як одна із форм рекреаційної діяльності спрямована на масову організацію дозвілля населення, заповнення вільного часу за допомогою специфічних форм і засобів рухової активності та забезпечує формування здорового способу життя. Проте поза увагою науковців залишаються питання щодо її організації в умовах міського парку. Низький рівень фізичного, психічного, духовного та соціального здоров'я населення обумовлює потребу зі створення та впровадження програм спортивної анімації у паркове середовище. Встановлено, що анімаційна діяльність в умовах міського парку практично не реалізується, що обумовлюється особистісними, соціально-економічними та технологічними чинниками.

3. Пасивне ставлення населення до програм спортивної анімації спричиняється недостатньою проінформованістю та низьким рівнем мотивації населення до активної рухової діяльності. Стиму-

люючими чинниками впливу на залучення населення до анімаційної діяльності у міських парках є (за рівнем значимості): наявність та доступність інформації про відповідні заходи у засобах масової інформації; усвідомлення відвідувачами міських парків потреб щодо формування здоров'я, зниження психічного напруження, підвищення рухової активності та досягнення й утримання належного рівня фізичного стану; високий рівень задоволеності від анімаційної діяльності; можливість спілкування; приклад відомих спортсменів.

4. Для підготовки та впровадження програм спортивної анімації в умовах міського парку необхідно звернути увагу на умови та способи її організації: агітаційну роботу через засоби масової інформації; фінансове та матеріально-технічне забезпечення; підготовку та використання інструкторів, аніматорів і волонтерів; врахування вікових особливостей та інтересів відвідувачів парку; залучення різних організаційних структур та використання заохочень (вручення спортивної атрибутики, подарунків та призів тощо).

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на розробку програм спортивної анімації та визначення їхньої ефективності в умовах міського парку.

Література

1. Андрєєва О. Пріоритетні напрями наукових досліджень сфери фізичної рекреації / О. Андрєєва, В. Кашуба // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2011. – № 3. – С. 31–35.
2. Байлик С. І. Організація анімаційних послуг в туризмі: навч. посіб. / С. І. Байлик, О. М. Кравець. – Х.: ХНАМГ, 2008. – 197 с.
3. Бондар А. С. Менеджмент рекреаційно-оздоровчої роботи: навч. посіб. / А. С. Бондар. – Х., 2010. – 178 с.
4. Всеукраїнське дослідження про стан здоров'я українців. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://healthy.org.ua/uk/>
5. Гаранин Н. І. Менеджмент туристської і гостиничної анімації / Н. І. Гаранин, І. І. Булыгина. – М.: Сов. спорт, 2004. – 127 с.
6. Дутчак М. В. Парадигма оздоровчої рухової активності: теоретичне обґрунтування і практичне застосування / М. В. Дутчак // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2015. – № 2. – С. 44–52.
7. Дутчак М. В. Теоретичний аналіз дефініції «оздоровчо-рекреаційна рухова активність». – [Електронний ресурс] / М. В. Дутчак, Є. В. Баженов // Спорт. наука України. – 2015. – № 5 (69). – С. 21–26 // Режим доступу: <http://sportscience.idufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/356/345>.
8. Пасічняк Л. Особливості залучення різних груп населення до активного відпочинку в умовах міського парку / Л. Пасічняк, М. Дутчак // Спортивна наука України. – 2015. – № 5(69). – С. 21–26. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://sportscience.idufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/350/339>.
9. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: навч. посіб. / І. В. Петрова. – К.: Кондор, 2005. – 408 с.
10. «Про Національну стратегію з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація». – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/42/2016>.
11. Шульга І. І. Педагогическая анимация – социально-профессиональный феномен современности. – [Електронний ресурс] / І. І. Шульга // Режим доступу: <http://ideaidealy.ru/>.
12. Humpel N. Environmental factors associated with adults' participation in physical activity: a review / N. Humpel, N. Owen, E. Leslie // American J. of Preventive Medicine. – 2002. – N 22 (3). – P. 188–199.
13. Kahlmeier S. Health economic assessment tools (HEAT) for walking and for cycling. Methodology and user guide. Economic assessment of transport infrastructure and policies / S. Kahlmeier, N. Cavil, H. Dinsdale and other. – Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2011. – 39 p.
14. Parks and recreation. City of santa barbara parks and recreation department. Activity guide fall 2015 & winter 2016. – [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.santabarbaraca.gov/>.

References

1. *Andreieva O.* Priority directions of scientific studies in physical recreation / O. Andreieva, V. Kashuba // *Teoria i metodyka fiz. vykhovannia i sportu.* – 2011. – N 3. – P. 31–35.
2. *Baylyk S. I.* Organization of animation services in tourism: teaching guide / S. I. Baylyk, O. M. Kravets. – Kharkiv.: KNAMG, 2008. – 197 p.
3. *Bondar A. S.* Management of recreation and health-related activity: teaching guide / A. S. Bondar. – Kharkiv, 2010. – 178 p.
4. *All Ukrainian Research on Health Condition of the Ukrainians* [electronic resource]. Access mode: <http://healthy.org.ua/uk/>
5. *Garanin N. I.* Management of touristic and hotel animation / N. I. Garanin, I. I. Bulygina. – Moscow: Sovetskyi sport, 2004. – 127 p.
6. *Dutchak M. V.* Paradigm of health promoting motor activity: theoretical substantiation and practical application / M. V. Dutchak // *Teoria i metodyka fiz. vykhovannia i sportu.* – 2015. – N 2. – P. 44–52.
7. *Dutchak M. V.* Theoretical analysis of “health promoting and recreational motor activity” definition. – [Electronic resource] / M. V. Dutchak, I. V. Bazhenkov // *Sportyvna nauka Ukrainy.* – 2015. – N 5 (69). – P. 21–26. Access mode: <http://sportsience.idufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/356/345>
8. *Pasichniak L.* Peculiarities of involvement of different population groups in active rest in city park / L. Pasichniak, M. Dutchak // *Sportyvna nauka Ukrainy.* – 2015. – N 5(69). – P. 21–26. Access mode: <http://sportsience.idufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/350/339>
9. *Petrova I. V.* Leisure time in foreign countries: teaching guide. / I. V. Petrova. – Kyiv: Kondor, 2005. – 408 p.
10. *Decree of President of Ukraine on 9th February, 2016 “On National Strategy on Healthy-Recreational Physical Activity in Ukraine till 2025 “Physical Activity – Healthy Life Style”* [electronic resource]. Access mode: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/42/2016>
11. *Shulga I. I.* Pedagogical animation – socio-professional phenomenon of the modernity. – [electronic resource]. Access mode: <http://ideaidealy.ru/>.
12. *Humpel N.* Environmental factors associated with adults’ participation in physical activity: a review / N. Humpel, N. Owen, E. Leslie // *American Journal of Preventive Medicine.* – 2002. – № 22 (3). – P. 188–199.
13. *Kahlmeier S.* Health economic assessment tools (HEAT) for walking and for cycling. Methodology and user guide. Economic assessment of transport infrastructure and policies / S. Kahlmeier, N. Cavil, H. Dinsdale and other. – Copenhagen: WHO Regional Office for Europe, 2011. – 39 p.
14. *Parks and recreation.* City of santa barbara parks and recreation department. Activity guide fall 2015 & winter 2016. – [electronic resource]. Access: <http://www.santabarbaraca.gov/>.